

Laste ööpäevaringsete teenuste metoodikate uuring Sotsiaalkindlustusametile

INDIVIDUAALINTERVJUUDE NÄIDISKAVAD

Alljärgnevalt on esitatud uurimisrühma poolt uurimisküsimuste kaupa koostatud intervjuukavade näidisküsimused. Tegemist ei ole lõplike intervjuukavade küsimustega, vaid esialgse info põhjal koostatud võimalike versioonidega intervjuukavade küsimustest. Kaldkriipsu järel on sama küsimuse teistsugune sõnastus.

INTERVJUU KAVA EESTI TEENUSEOSUTAJATELE

Sihtrühm: KLA teenuseosutajad, asutusepõhise asendushooldusteenuse osutajad: asutuste juhid, spetsialistid, perevanemad/kasvatajad, kasvatajate ja perevanemate abilised ning lisaks teised tugispetsialistid.

Fookus: kasutatavad metoodikad ja sekkumised, laste abivajadus, tulemuslikkuse hindamine, koostöö, rakendusraskused ja arendusvajadused.

1. Palun kirjeldage lühidalt oma rolli ja töökogemust laste ööpäevaringsete teenustega.
2. Milline on Teie asutuse laste sihtrühm(ad) ja peamised abivajadused?
3. Kas ja kuidas on Teie hinnangul ööpäevaringsetel teenustel olevate laste abivajadus viimaste aastate jooksul muutunud?
4. Millised on Teie hinnangul kõige sagedasemad juhtumimustrid laste puhul, kes teenusele jõuavad?
5. Milliste abivajadustega laste puhul toimib praegune teenusemudel hästi?
6. Milliste abivajadustega laste jaoks ei ole praegune teenus piisavalt sobiv või kelle vajadustele on raske vastata?
7. Millised otsustuspunktid viivad selleni, et lapsele on vaja pakkuda teistsugust või intensiivsemat tuge?
8. Milliseid metoodikaid, programme või sekkumisi Teie asutuses laste toetamiseks kasutatakse?
 - struktureeritud programmid,
 - asutusesisesed praktikad,
 - terapeutilised lähenemised,
 - traumateadlikud lähenemised,
 - käitumuslikud sekkumised,
 - sotsiaalsete oskuste arendamine,
 - muu
9. Kas kasutate mõnda nimetatud metoodikatest või programmidest?
 - miljööteraapia,
 - dialektiline käitumisteraapia,
 - VERGE,
 - ART või AART,
 - motiveeriv intervjuueerimine,
 - Treatment Foster Care Oregon,
 - Marte Meo,

- muu
10. Kuidas otsustatakse, millist metoodikat või sekkumist konkreetse lapse puhul kasutada?
 - lapse abivajadusest lähtudes,
 - hinnates riskitaset,
 - tuginedes varasemale kogemusele,
 - töötajate kompetents,
 - sõltub metoodika/sekkumise kättesaadavusest,
 - sõltub rahastusest,
 - järgides kohtulahendit/juhtumiplaani
 - muu
 11. Kas metoodikate kasutamine on Teie asutuses järjepidev ja dokumenteeritud või pigem töötajate kogemusel põhinev?
 12. Kuidas hindate, kas kasutatav metoodika või sekkumine on lapse jaoks tulemuslik?
 13. Milliseid tulemusi peate oluliseks jälgida?
 - käitumise muutus,
 - eneseregulatsiooni paranemine,
 - vaimse heaolu paranemine,
 - turvatunde kasv,
 - koolis püsimine või õppetöös osalemine,
 - kriiside vähenemine,
 - suhete paranemine,
 - teenuselt lahkumise järgne toimetulek,
 - muu
 14. Kui sageli hinnatakse Teie asutuses lapse arengut või sekkumise mõju?
 - teenusele saabumisel,
 - teenuse ajal regulaarselt,
 - teenuselt lahkumisel,
 - järelhindamisena
 15. Kas kogutud andmeid kasutatakse otsuste tegemisel? Kui jah, siis kuidas?
 16. Millised sekkumised on Teie kogemuse põhjal olnud kõige tulemuslikumad? Milliste abivajadustega laste puhul?
 17. Milliste väliste partneritega te laste toetamisel koostööd teete?
 - KOV lastekaitse/lapse heaolu spetsialist,
 - haridusasutused,
 - tervishoiuasutused,
 - vaimse tervise spetsialistid,
 - politsei/prokuratuur/kohus,
 - SKA,
 - muud teenusepakkujad
 18. Milliseid sekkumisi pakuvad välised partnerid?
 19. Kuidas on koostöös jaotatud rollid ja vastutus?
 20. Mis koostöös hästi toimib?
 21. Kus tekivad peamised koostööprobleemid?
 22. Kuidas võiks olla teenuse osutamisel infovahetus ja juhtumikorraldus paremini korraldatud?

23. Mis on Teie hinnangul praeguse laste ööpäevaringsete teenuste süsteemi peamised tugevused?
24. Mis on suurimad kitsaskohad laste ööpäevaringsetel teenustel metoodikate ja sekkumiste kasutamisel?
25. Millist tuge vajaksid teenuseosutajad metoodikate tõhusamaks rakendamiseks?
- koolitus,
 - supervisioon,
 - juhendmaterjalid,
 - rahastus,
 - kvaliteediraamistik,
 - mõõdikud,
 - riiklik tugi
26. Milliseid metoodikaid võiks riik pakkuda teenuseosutajatele tugiteenusena?
27. Milliseid metoodikaid peaks iga asutus ise terviklikult juurutama?

INTERVJU KAVA VÄLISMAISTELE TEENUSEOSUTAJATELE

Sihtrühm: välisriikide laste ööpäevaringsete teenuste osutajad või metoodikate rakendamise eest vastutavad spetsialistid.

Fookus: rahvusvaheliselt kasutatavad metoodikad/programmid/sekkumised, metoodikate/programmide/sekkumiste tõenduspõhisus, rakendamise tingimused, kulud, kvaliteedijälgimine ja Eesti konteksti ülekantavuse hindamine.

1. Palun kirjeldage oma asutuse rolli laste ööpäevaringsete teenuste süsteemis.
2. Millised on teenusele jõudvate laste peamised abivajadused?
3. Milliseid metoodikaid, programme või sekkumisi Teie teenusel kasutatakse?
4. Millised metoodikad, programmid või sekkumised on teenusel peamised ja millised toetavad?
5. Milliste sihtrühmade puhul milliseid metoodikaid kasutatakse? Kuidas otsustatakse Teie asutuses, milline metoodika sobib konkreetsele lapsele või sihtrühmale? Kas lähtutakse näiteks lapse vanusest, riskitasemest, traumataustast, vaimse tervise vajadustest või käitumisraskustest?
6. Kas laste vajadusi hinnatakse standardiseeritud vahenditega? Millistega?
7. Kas on lapsi või sihtrühmi, kelle puhul praegused metoodikad ei toimi piisavalt hästi?
8. Kui palju aega ja ressursi nõuab/vajab metoodika/programmi/sekkumise juurutamine?
9. Kas metoodika kasutamiseks on vaja ametlikku litsentsi või sertifikaati?
10. Milline osapool pakub metoodika/programmi/sekkumise rakendamiseks koolitust, materjale ja kasutajatuge?
11. Millist tuge vajavad töötajad pärast esmast koolitust?
12. Kuidas hinnatakse metoodika või sekkumise mõju? Millised tulemusi jälgitakse lapse/teenuse/asutuse tasandil?
13. Kas mõju hinnatakse ka pärast teenuselt lahkumist?

14. Millised metoodikad/programmid/sekkumised on Teie kogemuse või uuringute põhjal olnud kõige tõhusamad?
15. Millised metoodikad/programmid/sekkumised on piiratud mõjuga või raskesti rakendatavad? Miks?
16. Kuidas kaasatakse lapsi neid puudutavate otsuste tegemisse?
17. Kas lapsed annavad tagasisidet sekkumiste või teenuse kohta?
18. Kas lapse vaade on osa mõju hindamise süsteemist?
19. Kas metoodika on osutunud kulutõhusaks? Mille põhjal seda hinnatakse?
20. Millised kulud või ressursivajadused võivad metoodika/programmi/sekkumise rakendamist takistada?
21. Millised on metoodika/programmi/sekkumise peamised kulukomponendid?
 - litsentsi/sertifikaadi kulu,
 - koolituskulud,
 - supervisiooni kulud,
 - personalikulud,
 - hindamisvahendid,
 - dokumentatsioon,
 - muu
22. Milline on riigi, kohaliku omavalitsuse või muu avaliku sektori asutuse roll metoodikate juurutamisel?
23. Kas metoodikate kasutamine on reguleeritud standardite, juhiste või rahastusmudelite kaudu?
24. Kuidas tagatakse kvaliteet eri teenuseosutajate vahel?
25. Mis on Teie riigis peamised õppetunnid laste ööpäevaringsete teenuste arendamisel?

INTERVJU KAVA KOHALIKE OMAVALITSUSE LAPSE HEAOLU SPETSIALISTIDELE

Sihtrühm: kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajad, laste heaolu spetsialistid, juhtumikorraldajad.

Fookus: lapse teenusele jõudmine ja teenuselt väljumine, lapse vajadustele vastav tugi, koostöö teenuseosutajatega, KOV-i vaade metoodikate toimivusele ja lünkadele. KOV spetsialistide kaasamise peamine põhjendus seisneb nende rollis teenuseosutajatega koostöös ja lapse huvide kaitsmisel.

1. Palun kirjeldage lühidalt oma rolli laste heaolu või lastekaitse valdkonnas.
2. Kuidas on Teie hinnangul laste abivajadus viimastel aastatel muutunud?
3. Millised juhtumid on KOV-i vaatest kõige keerulisemad?
4. Kuidas hinnatakse enne teenusele suunamist lapse abivajadust ja sobivat teenust?
5. Kas Teil on piisavalt infot ja tööriistu, et hinnata, millist tuge laps vajab?
6. Kui hästi olete kursis sellega, milliseid metoodikaid või sekkumisi teenuseosutajad kasutavad?
7. Kas teenuseosutajad selgitavad KOV-ile, milline metoodiline lähenemine lapse puhul kasutusel on?
8. Millise abivajadusega laste puhul on Teie hinnangul praegu sobiv tugi puudu?
9. Kas KOV-i vaatest on teenuse sisu eri teenuseosutajate vahel piisavalt ühtlane?

10. Kas sarnase abivajadusega lapsed saavad eri asutustes sarnast tuge või pigem erinevat?
11. Kuidas kirjeldaksite koostööd teenuseosutajatega lapse teenusel viibimise ajal?
12. Mis koostöös hästi toimib?
13. Kus ilmnevad peamised koostööprobleemid?
 - infovahetuses,
 - rollide ebaselguses,
 - juhtumiplaani täitmises,
 - lapse arengust ülevaate saamises,
 - kriisidele reageerimises,
 - koostöö korralduses lapse perega,
 - muu
14. Kui selgelt on jaotatud KOV-i ja teenuseosutaja vastutus lapse toetamisel?
15. Kas KOV on kaasatud lapse eesmärkide, sekkumiste ja teenusplaani kujundamisse?
16. Kas teenuseosutaja annab piisavalt infot lapse arengu ja kasutatavate sekkumiste mõju kohta?
17. Millised tulemused oleksid KOV-i jaoks kõige olulisemad teenuse kvaliteedi hindamisel?
18. Millised on peamised probleemid lapse teenuselt väljumisel?
19. Kas jätkutugi on praegu piisav? Millist tuge vajab laps pärast KLAT-ist, perekodust või asenduskodust lahkumist?
20. Milline peaks olema KOV-i, teenuseosutaja ja teiste partnerite roll jätkutoe tagamisel?
21. Millised teenused, sekkumised või meetodikad on KOV-i vaatest Eestis puudu?
22. Millist tuge vajaksid KOV spetsialistid laste ööpäevaringsete teenustega seotud juhtumites?
 - teadmisi meetodikatest,
 - hindamisvahendeid,
 - selgemaid juhiseid,
 - koostöömudeleid,
 - ligipääsu vaimse tervise teenustele,
 - kriisituge
23. Kuidas võiks riik toetada KOV-e ja teenuseosutajaid keerukate juhtumite lahendamisel?
24. Millised muudatused aitaksid paremini tagada lapse vajadustele vastava toe?

INTERVJUU KAVA EESTI EKSPERTIDELE

Sihtrühm: sotsiaaltöö, lastekaitse, asendushoolduse, KLAT-i, laste vaimse tervise, traumateadliku töö, meetodikate või teenusesüsteemide eksperdid.

Fookus: valdkonna tervikvaade, meetodikate sobivus, tõenduspõhisus, süsteemsed kitsaskohad ja Eesti konteksti arendusvajadused. Eesti ekspertide kaasamise eesmärk on saada laiemat valdkondlikku vaadet ja mõtestada süsteemseid arenguid.

1. Palun kirjeldage oma kokkupuudet laste ööpäevaringsete teenustega.
2. Kuidas iseloomustaksite Eesti laste ööpäevaringsete teenuste praegust olukorda/süsteemi?
3. Millised on Teie hinnangul süsteemi tugevused? Aga kitsaskohad?
4. Kas praegune teenusesüsteem vastab Teie arvates erinevate laste abivajaduse keerukusele?

5. Millised laste abivajadused on Teie hinnangul kõige kiiremini viimastel aastatel kasvanud või muutunud?
6. Milliseid metoodikaid või sekkumisi kasutatakse Eestis Teie teada laste ööpäevaringsetel teenustel?
7. Millised lähenemised toimivad Teie hinnangul kõige paremini:
 - KLAT-is
 - perekodudes/asenduskodudes
 - mõlemas teenusetüübis
8. Milliste sihtrühmade puhul on vaja eraldi metoodilist lähenemist?
9. Kas Eestis on pigem puudu metoodikatest või nende süsteemsest rakendustoest?
10. Millised peaksid olema Eesti lähiaastate prioriteedid laste ööpäevaringsete teenuste metoodilisel arendamisel?
11. Milline peaks olema riigi, KOV-i ja teenuseosutaja rollijaotus?
12. Kuidas tagada, et metoodikate kasutamine ei jääks projektipõhiseks?
13. Milliseid muudatusi oleks vaja rahastuses, standardites või teenusekorralduses?
14. Milline võiks olla realistlik metoodikate juurutamise mudel Eestis?

INTERVJU KAVA POLIITIKAKUJUNDAJATELE

Sihtrühm: Sotsiaalministeeriumi, Sotsiaalkindlustusameti ning teiste laste ja perede valdkonna poliitikakujundamise või teenusekorraldusega seotud asutuste esindajad.

Fookus: üleriigiline vaade, teenuste arendamise vajadused, rahastus, kvaliteet, rollijaotus, rakendustugi ja poliitikasoovituste teostatavus. Poliitikakujundajate kaasamise vajadus on tagada ettepanekute üldine suuremasse pilti sobivus ja parem rakendatavus riigi tasandil.

1. Milline on Teie peamine kokkupuude kinnise lasteasutuse teenuse, asutusepõhise asendushooldusteenuse (perekodude või asenduskodudega)?
2. Milliseid arenguid peate viimastel aastatel selles valdkonnas kõige olulisemaks?
3. Mis on Teie hinnangul laste ööpäevaringsete teenuste peamine eesmärk Eesti süsteemis?
4. Kui hästi praegune teenusesüsteem seda eesmärki täidab?
5. Millised on kõige olulisemad erinevused KLAT-i ja asutusepõhise asendushoolduse arendusvajadustes?
6. Millist rolli peaksid Teie hinnangul metoodikad ja tõenduspõhised sekkumised mängima laste ööpäevaringsetel teenustel?
7. Mis on Teie hinnangul praeguse süsteemi peamised tugevused?
8. Mis on suurimad kitsaskohad laste ööpäevaringsetel teenustel metoodikate ja sekkumiste kasutamisel?
9. Millised kvaliteedinäitajad võiksid olla üleriigiliselt olulised?
10. Kas mõju hindamine peaks olema teenuseosutajatele kohustuslik, soovituslik või osaliselt standardiseeritud?
11. Milliseid andmeid oleks riigil vaja, et teha paremaid otsuseid teenuste arendamisel?
12. Kas metoodikate rakendamiseks oleks vaja eraldi riiklikku tugimudelit?
13. Milline peaks olema riigi, SKA, KOV-ide ja teenuseosutajate roll metoodikate juurutamisel?

14. Kui peaksite nimetama kolm kõige olulisemat otsustuskohta, millele uuring peaks vastama, siis mis need oleksid?